

## POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania W.S.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Rybniku  
o emeryturę pomostową,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 4 grudnia 2024 r.,  
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach  
z dnia 17 października 2023 r., sygn. akt III AUa 1388/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od W.S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rybniku kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1<sup>1</sup> kpc tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 czerwca 2022 r., IV U 749/21, Sąd Okręgowy w Rybniku zmienił decyzję z 16 sierpnia 2019 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rybniku i przyznał W.S. prawo do emerytury pomostowej poczynawszy od 12 grudnia 2020 r. oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rybniku na rzecz pełnomocnika z urzędu adwokata J.L. kwotę 480 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 17 października 2023 r., III AUa 1388/22, po rozpoznaniu apelacji organu rentowego, zmienił powyższy wyrok w całości i oddalił odwołanie, a ponadto odstąpił od obciążania ubezpieczonego obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego oraz przyznał od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Rybniku na rzecz adwokata J.L. kwotę 420 zł tytułem zwrotu kosztów niepłatonej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu w postępowaniu przed Sądem pierwszej i drugiej instancji.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 50c ust. 1 pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 299 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest ocenie skarżącego uzasadnione, bowiem doszło do rażącego naruszenia prawa, w związku z czym skarga jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wskazał, że Sąd drugiej instancji w sposób rażący naruszył przepis art. 50c ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uznając w oparciu o raporty ZUS RCA, iż ubezpieczony nie wykazał i nie przepracował 15 lat pracy w szczególnych warunkach, w związku z czym nie nabył on prawa od emerytury pomostowej, podczas gdy staż pracy został prawidłowo ustalony przez Sąd Okręgowy w oparciu o niekwestionowane przez żadną ze stron świadectwa pracy. Jednocześnie Sąd Apelacyjny zmieniając zaskarżony wyrok w oparciu o dane wynikające z raportów ZUS RCA oparł się na nieobiektywnych dowodach w sprawie, albowiem raporty te pochodzą od jednej ze stron procesu i jednocześnie organ rentowy posiada interes prawny w rozstrzygnięciu niniejszego postępowania, w związku z czym Sąd przyjmując owe raporty za dowód w sprawie winien kierować się szczególną ostrożnością, a w przypadku wystąpienia obiektywnych dowodów w sprawie - winien właśnie te dowody przyjąć za podstawę rozstrzygnięcia.

W oparciu o powyższe skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania; uwzględnienie skargi, uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy w przypadku uznania, iż podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona; względnie w oparciu o przepis

art. 398<sup>4</sup> § 2 w zw. z art. 398<sup>15</sup> § 1 k.p.c. o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o uwzględnienie skargi i uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Katowicach lub inny Sąd drugiej instancji bądź też uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rybniku lub innemu Sądowi pierwszej instancji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przypisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie kwalifikuje się do przyjęcia skargi celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Ponadto zgodnie z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być

zatem zarzuty dotyczące ustalenie faktów lub oceny dowodów (art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2011 r., II UK 272/10, OSNP 2012 nr 7-8, poz. 97).

Skarżący formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, ale nie można przyjąć, iż przesłanka ta występuje w rozpoznawanej sprawie. Skarżący w niezwykle krótkim i lakonicznym uzasadnieniu nie zdołał ani uzasadnić, ani też wykazać w wystarczający sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Stawiane w uzasadnieniu wniosku tezy w żaden sposób nie świadczą o zasadności skargi, która winna być łatwo dostrzegalna już nawet przy jej pobieżnej lekturze (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2023 r., I CSK 4298/22, LEX nr 3582570). Równocześnie skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyslać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2019 r., III UK 290/18, LEX nr 2677006). Z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym - w jej ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona, czego strona skarżąca niestety nie zdołała zrobić. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w stosownym wywodzie prawnym - którego w przedmiotowej skardze niestety również zabrakło - wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774; z dnia 22 marca 2016 r., II PK 31/15, OSNP 2017 nr 10, poz. 127; z dnia 18 sierpnia 2021 r., II PSK 97/21, LEX nr 3325579; z dnia 6 września 2022 r., II USK 667/21,

LEX nr 3416129). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 r., II USK 716/21, LEX nr 3487761). Z tym, że oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 15 grudnia 2020 r., III PK 191/19, LEX nr 3270748; z dnia 27 kwietnia 2021 r., III PSK 45/21, LEX nr 3181515; z dnia 5 maja 2021 r., II USK 175/21, LEX nr 3245310).

Skarżący twierdzi, że Sąd drugiej instancji w rażący sposób naruszył art. 50c ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uznając w oparciu o raporty ZUS RCA, kwestionując staż pracy ubezpieczonego wynikający ze świadectw pracy.

Należy zatem przypomnieć, że z utrwalonego orzecznictwa sądu Najwyższego wynika, że świadectwo pracy stanowi dokument prywatny, który nie przesądza o kwalifikacji więzi łączącej z zakładem pracy (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 maja 2016 r., II UK 269/15, LEX nr 2062795 i z dnia 14 maja 2012 r., II PK 238/11, LEX nr 1297781). Moc dokumentu urzędowego, zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c., mają wyłącznie dokumenty sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania. Tylko dokumenty wydane przez te podmioty stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c. nawet wówczas, gdy wydane zostaje przez urząd administracji państwowej (wyrok z dnia 20 lutego 1991 r., I PR 422/90, LEX nr 14682). Samo przez się nie tworzy praw podmiotowych ani ich nie pozbawia. Nie ma więc cech wyłączności w zakresie dowodowym w postępowaniu o realizację tych praw. Dowód przeciwko

stwierdzeniom czy brakowi stwierdzeń w świadectwie pracy, jako dokumencie, w ramach postępowania o konkretne roszczenie może być przeprowadzony w każdym czasie, także po upływie terminów z art. 97 § 2<sup>1</sup> k.p. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1990 r., III PZP 15/90, OSNCP 1991 z. 4, poz. 45). Dokumentem prywatnym pracodawcy podlegającym weryfikacji jest także świadectwo pracy w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2014 r., II UK 368/13, LEX nr 1458633).

Ponadto skarżący podnosi, że Sąd Apelacyjny zmieniając zaskarżony wyrok w oparciu o dane wynikające z raportów ZUS RCA oparł się na nieobiektywnych dowodach w sprawie, albowiem raporty te pochodzą od jednej ze stron procesu, która posiada interes prawny w rozstrzygnięciu postępowania. Zapomina on jednak, że imienny raport miesięczny stanowiący informacje o osobie podlegającej ubezpieczeniom społecznym jest przedkładany za dany miesiąc kalendarzowy organowi rentowemu przez płatnika składek. Nie stanowi on więc dokumentu pochodzącego od przeciwnej strony postępowania tj. organu rentowego.

Biorąc pod uwagę powyższe skarżący nie zdołał wykazać, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej zasługuje na uwzględnienie, stąd Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i § 1<sup>1</sup> k.p.c.

[I.T.]

[a.ł]